

College van burgemeester en wethouders Dalfsen
Postbus 35
7720 AA Dalfsen

Postadres
Postbus 240
8000 AE Zwolle

Hoofdkantoor
Zwartewaterallee 14
8031 DX Zwolle

Datum: 24 november 2021   Referentie: 2021.054.CvE.gj

Betreft: **Zienswijze Omgevingsvisie gemeente Dalfsen**

Vestiging
Zwolle

Geachte College,

Dank voor uw oproep om in deze fase te reageren op de Omgevingsvisie van de gemeente Dalfsen. De omgevingsvisie zien wij als een strategische visie op hoofdlijnen die nader moet worden uitgewerkt in programma's en omgevingsplannen. De omgevingsvisie is niet direct bindend voor ondernemers, maar wel voor de gemeente Dalfsen. Toekomstige besluiten mogen niet in strijd zijn met de omgevingsvisie, we vinden het daarom van groot belang om onze visie te geven in deze fase.

Belangen voor de agrarische sector

Uiteraard heeft de uitwerking voor het buitengebied onze grote interesse. Tal van maatschappelijke thema's en ontwikkelingen zetten druk op de ontwikkelingen in het landelijke gebied. Tegelijk werkt borging van die thema's heel anders dan in bebouwd gebied. Het buitengebied kent minder betrokkenen, maar wel betrokkenen met een grote grondpositie die overwegend beroepsmatig / economisch actief met het buitengebied bezig zijn.

Stapeling van functies en nieuwe functies

In deze Omgevingsvisie komt aan de orde, dat er voor veel verschillende functies ruimte nodig is. Er gaat een verdere differentiatie ontstaan in de agrarische sector. Een deel zal voornamelijk productiegericht gaan werken, een deel zal juist de weg kiezen van verbreding en weer een ander deel zal dit combineren. Een aantal functies kunnen zeker goed gecombineerd worden, uiteraard met duidelijke spelregels voor iedereen, denkt u hierbij bijvoorbeeld aan recreatie. De afgelopen jaren zijn we als agrarische sector intensief betrokken geweest bij veel gebiedsprocessen (denkt u hierbij met name aan natuurontwikkeling en N2000). Het betekent voor de agrarische bedrijven, dat er zeker verbinding gezocht wordt met andere functies, maar dat het benutten van agrarische grond voor andere functies wel grenzen heeft bereikt. Bij bepaalde functies kunnen zeker ook kansen benut worden, denkt u hierbij zeker aan het opwekken van energie op het agrarisch bedrijf.

Toekomstbestendige en actieve agrarische sector

Wij zien net zoals in de visie beschreven wordt, tal van ontwikkelingen en maatschappelijke trends op ons afkomen. We willen zeker meedenken in oplossingen. We vinden het belangrijk om te benadrukken dat we als LTO Noord afdeling Vechtdal al veel inspanningen doen om pro-actief mee te werken en vooruit te zien. Denkt u hier bijvoorbeeld aan onze inzet bij de kringloopwijzer, het Delta Programma Agrarisch Waterbeheer, het Hoogwater Beschermingsprogramma of aan het meerjarige programma Ruimte voor de Vecht. We vinden het belangrijk dat we als agrarische sector zelf de innovatie opzoeken en dat de overheden faciliteren en meedenken. Het is begrijpelijk dat de gemeente deze ontwikkelingen en trends beschrijft.

Het is van belang dat de gemeente uiteindelijk in de uitwerking en in het ruimtelijk ordeningsspoor de nodige ruimte blijft bieden voor agrarisch ondernemers die willen werken aan een duurzame en bedrijfseconomische gezonde bedrijfsvoering. We brengen graag onze kennis, ervaringen en bespiegelingen in bij de uitvoering van deze visie. Verder vragen we de gemeente Dalfsen gebruik te maken van de genoemde bestaande initiatieven en niet overal een eigen programma voor op te bouwen.

Gebiedsgerichte aanpak en effecten op het 'Noaberschap'

In het Vechtdal staat het 'Noaberschap' centraal. Dit betekent dat we oog voor elkaar hebben en elkaar waar dat nodig is helpen. Door deze kracht kunnen we als samenleving meer voor elkaar betekenen. We zien dat door de gebiedsprocessen ook andere effecten kunnen optreden. Idealiter is het natuurlijk heel mooi dat inwoners met elkaar in overleg gaan en tot een gedragen plan komen waarin iedereen tevreden is. De realiteit is weerbarstiger en verschillende belangen zijn moeilijk met elkaar te vergelijken (bijvoorbeeld woonplezier ten opzichte van economische belangen). We maken ons zorgen over de grote impact van dergelijke trajecten op de sociale cohesie in de gebieden. Het zullen niet de eerste 'Noaberschappen' zijn die uit elkaar vallen door dit soort tegenstrijdigheden. We benadrukken dat dit behoort tot de categorie niet direct zichtbaar en meetbare effecten.

Gebiedskompassen

In de visie gaat de gemeente Dalfsen nader in op de verschillende deelgebieden in onze gemeente. De gemeente benoemt dit als zgn. gebiedskompassen. We zien dat dit verder gaat dan een kompas die een richting aangeeft. In een aantal gevallen wordt er al duidelijk, heel inhoudelijk voorgesorteerd op inrichting in de toekomst. Als LTO Noord afdeling Vechtdal zijn we van mening dat de term gebiedskompass niet de lading dekt. In de omschrijving van de ambities zien we dat er veel wensen zijn die veel vragen van agrarische gronden. We zien dat de gronddruk in ons gebied groot is. Er wordt momenteel met name gekeken naar agrarische gronden voor tal van opgaven, zoals de RES, woningbouw en industriegrond.

Conflicten in ambities

Gezien de gunstige ligging van Dalfsen t.o.v. Zwolle zien we, dat er een extra factor is die druk geeft op de grondpositie van de landbouw. Op pagina 18 zien we dat alle ambities en plannen, ook regionaal in enkele tabellen zijn opgenomen. Als je dit overzicht bekijkt zien wij tegenstrijdigheden. Zo ook bij Ambitie 4, *een lokaal geworteld, vitaal en innovatief ondernemerschap dat goed aangehaakt is op de regio*. Binnen deze ambitie worden een aantal duurzaamheidsrichtingen voor de landbouw aangegeven. Vervolgens wordt gesteld dat grootschaligheid grenzen kent. We zien dat een verdere onderbouwing niet aan de orde is. Wanneer landbouw een vergaande vorm van duurzaamheid dient te ontwikkelen is grond juist een essentiële voorwaarde. Graag zien we dat de gemeente eerst meer positie bepaalt alvorens te kiezen voor gebiedsuitwerkingen. Naar ons inzicht vraagt dit om een nader gesprek op bestuurlijk niveau.

Status van kaarten

In de visie wordt een scala aan kaarten gepresenteerd. Het is wat ons betreft niet duidelijk hoe de status en de doorwerking van deze kaarten gezien moet worden. Er naar kijkend hebben we het over wensbeelden die op diverse plekken een inbreuk lijken te veroorzaken op het agrarische belang. Het mag zijn dat deze kaarten als opstap voor het gesprek worden gebruikt, daarmee wordt onze zorg dat ze de discussie in een bepaalde richting sturen en later als beleid zullen worden gepresenteerd, niet weggenomen.

Mixlandschap

In paragraaf 2.5.3 wordt gesproken over het inrichtingsplan bij erven en over het zgn. mixlandschap. In de tekst op pag. 40 is beschreven dat dit landschap gekenmerkt wordt door het opvallende open karakter van de erven. Vervolgens wordt gesteld dat er de wens is om dit te wijzigen en er voor te kiezen om meer overgang te creëren door meer erfbeplanting op te nemen. Hiermee wordt inbreuk gedaan om het juist open karakter van dit gebied. Tevens wil men hier meer mogelijkheden toestaan van meer verblijfsrecreatie. We hebben oog voor meerdere functies in dit gebied. Wel kent het toestaan van recreatie bepaalde grenzen, het is een overwegend agrarisch gebied. De focus moet dan volgens ons ook zijn op meer kleinschalige verblijfsrecreatie en dit ook duidelijk omschrijven in de vervolgfase wat de grenzen zijn voor de omvang.

Verder willen we opmerken dat naar ons inzicht het huidige KGO beleid (Kwaliteitsimpuls Groene Omgeving), opgesteld door de Provincie Overijssel juist voorziet in verbetering van de ruimtelijke kwaliteit. De kern van dit beleid is om bestaande kwaliteiten te koesteren en te verbinden met nieuwe ontwikkelingen. Het is niet wenselijk om weer een nieuw beleidsspoor te ontwikkelen. Een inrichtingsplan is dan weer een extra ballast voor ondernemers die investeren in hun bedrijf.

Voorkeursrecht gemeente Dalfsen

In paragraaf 4.5.3. geeft de gemeente aan het voorkeursrecht te willen verruimen. Dat betekent dat de gemeente als eerste koper aangemerkt wordt indien grond te koop komt. Hiermee probeert de gemeente bij de uitvoering van ruimtelijk beleid de inzichtelijkheid van de grondmarkt te vergroten en prijsopdrijving door speculatie te voorkomen. We vinden dat de gemeente kiest voor een te eenvoudig instrument om grip op de grond in onze gemeente te krijgen. Zeker om in deze fase van het omgevingsbeleid al een dergelijke koers in te zetten, is voor ons geen goed signaal vanuit de gemeente. Het geeft een bepaalde machtspositie aan die niet wenselijk is, wil je gezamenlijk tot een blijvend gedragen visie komen.

Zonneparken

Op de kaarten in de visie wordt een veelheid aan gebieden opgenomen voor mogelijke locaties voor zonneparken. Deze gebieden worden veelal gezocht in landbouwgebieden. LTO Noord vindt dat zonneparken sowieso wringen met de voedselproductie op landbouwgronden en pleit er sterk voor om zonnepanelen alleen op gebouwen toe te passen.

Sector positief benaderen

In deze visie wordt “de transitie van de landbouw” als een vraagstuk gepresenteerd. Hetzelfde geldt voor het begrip kringlooplandbouw. Dit zijn grote begrippen die veel omvattend zijn en niet zomaar uit de context gehaald moeten worden. We zien dat u in de visie er wel iets over zegt (pag. 13). Hier benoemt de gemeente ook de factor grond en het verdienmodel. We zien dat de visie wel de ambities beschrijft maar niet de oplossing biedt voor de invulling.

Kijkend naar de agrarische sector stellen wij vast dat agrarische bedrijven in de gemeente Dalfsen divers van aard zijn en dit zal ook blijven. Wij zouden willen vermijden dat “de transitie van de sector”, zoals op diverse plekken in deze visie wordt besproken, niet tot dogma wordt verheven met als achterliggend idee dat je elk agrarisch bedrijf in een zelfde korset moet duwen. Het zijn de ondernemers die de keuzes maken in de ontwikkeling van hun bedrijf, waarbij op voorhand vaststaat dat ze alleen continuïteit van hun bedrijf kunnen bewerkstelligen indien er een inkomen kan worden gerealiseerd. In dit verband denken wij dat de gemeente Dalfsen in haar omgevingsvisie zou moeten werken vanuit de gedachte dat agrarische ondernemers moeten manoeuvreren tussen wensen en eisen die de markt en de maatschappij aan hen voorleggen. Het enige dat de gemeente zou moeten doen is (voor zover binnen haar vermogen ligt) die ondernemers faciliteren in het nastreven van de ontwikkeling van hun bedrijf. Hierbij kan het adagium van “ja-mits” (ook uit de Omgevingswet) uiterst dienstig zijn. Dat vraagt meer dialoog met de agrarische sector.

Tot slot

Graag treden we als bestuur van de afdeling Vechtdal met u in overleg om deze reactie nader toe te lichten. Voor meer informatie of vragen over deze zienswijze kunt u contact nemen met onze portefeuillehouder en bestuurder van de LTO Noord afdeling Vechtdal, de heer W. Kodde
of met de beleidsadviseur van LTO Noord, de heer H. Kraak

Met vriendelijke groet,

Chris van Eunen
Regiomanager LTO Noord
Regio Oost

Achter de boer en tuinder. Voor ons allemaal.